

Visie op het wetsvoorstel, van een thuisonderwijs ouder

Ik ben moeder van twee fantastische dochters. De oudste gaat na de zomervakantie naar groep 5, de jongste naar groep 2. Om precies te zijn: Ze gaan naar Thuisonderwijs groep 5 en Thuisonderwijs groep 2. In contact met schoolgaande kinderen en volwassenen krijgen ze regelmatig de vraag: “In welke groep zit jij?” en “Waar ga jij naar school?”. Mijn kinderen vinden het fijn om daar een antwoord op te hebben. Daarom hebben we afgesproken dat ze op de thuisonderwijs school zitten en vertel ik ze elk jaar naar welke groep ze gaan.

Ik heb voor mijn kinderen beroep gedaan op het recht op vrijstelling van de verplichting tot schoolinschrijving vanwege geloofs- of levensovertuiging en richt daarom zelf het onderwijs voor mijn kinderen in. Dit heb ik afgelopen jaren met veel plezier gedaan en daar wil ik komende jaren graag op dezelfde wijze mee door gaan. Het huidige wetsvoorstel legt mij veel beperkingen op in de mogelijkheden om het onderwijs van mijn kinderen in te richten. Hieronder geef ik een korte schets van het huidige onderwijs aan mijn dochters. Daarna leg ik uit wat mijn belangrijkste bezwaren zijn tegen dit wetsvoorstel.

Het thuisonderwijs aan mijn kinderen

Vanaf de geboorte zorg ik voor mijn kinderen op een manier die passend is voor hun leeftijd en ontwikkeling. Ik bied ze speel- en leermateriaal aan dat past bij hun ontwikkeling en interesse. Ik zorg dat ze mee kunnen doen aan activiteiten die uitnodigen tot sociale interactie en leergierigheid prikkelen. Hun wereld en mogelijkheden worden steeds een beetje groter. Wanneer mijn kinderen er aan toe zijn om iets nieuws te leren, dan zoek ik daar een passende manier voor.

Enkele voorbeelden:

- Een interesse voor vogels leidt tot een online vogelcursus bij de vogelbescherming en regelmatig bezoek aan het bos met een vogelkaart in de hand.
- De wens om te leren lezen leidt tot een serie oefeningen om klanken te leren herkennen en een schrift om letters te leren schrijven.
- Een interesse in sterren en planeten leidt tot een bezoek aan Space Expo in Noordwijk.
- De wens om Engels te leren vul ik o.a. in met een nieuwe CD vol engelstalige kinderliedjes.
- Een fascinatie voor de piano leidt tot lessen van een pianodocent.

Ondertussen houd ik in de gaten of alle leergebieden en kerndoelen die gelden voor het basisonderwijs aan bod komen. Ik heb een onderwijsplan gemaakt en daarmee een keurmerk thuisonderwijs van Stichting Keurmerk Thuisonderwijs gekregen dat drie jaar geldig is. Het onderwijsplan werk ik jaarlijks bij zodat deze passend blijft voor de huidige ontwikkeling van mijn kinderen en onze plannen voor komende jaren. Als dat nodig is prikkel ik de interesse van mijn kinderen voor een nieuw onderwerp. Bijvoorbeeld door een klokhuis filmpje te kijken over elektriciteit of samen met andere kinderen een museum te bezoeken over de Romeinen. Sommige onderwerpen komen eerder aan bod dan voor het basisonderwijs gebruikelijk is, andere later. Uiteindelijk wil ik dat mijn kinderen rond 12 jarige leeftijd alle stof beheersen en zich de vaardigheden eigen gemaakt hebben die je ook verwacht van een kind die de basisschool doorlopen heeft.

Bezwaren tegen het wetsvoorstel

Ik maak mij zorgen over de invloed die het huidige wetsvoorstel heeft op de manier waarop ik het onderwijs voor mijn kinderen inricht. Als deze wet aangenomen wordt zoals hij nu omschreven is wordt ik ernstig beperkt in mijn keuzevrijheid en mogelijkheden om het onderwijs voor mijn kinderen in te richten. Dit komt niet ten goede van het onderwijs dat mijn kinderen (in de toekomst) krijgen.

- Thuisonderwijs wordt niet door één ouder verzorgd.

- Hoewel ik de verantwoordelijkheid neem voor het onderwijs dat mijn kinderen krijgen, ben ik niet de enige die het onderwijs verzorgt. Ik ben niet in staat om alle vakgebieden waarbinnen mijn kinderen zich ontwikkelen zelf deskundig te onderwijzen. Ik wil graag, ook structureel, andere volwassenen blijven inschakelen om mijn kinderen in hun expertise gebied te begeleiden. Mijn kinderen krijgen nu bijvoorbeeld jaarlijks ter voorbereiding van een educatie concert bij het concertgebouw in Amsterdam een serie lessen van een muzikale vriendin. Oma neemt de kinderen regelmatig mee naar haar moestuin om te helpen met zaaien, wieden en oogsten en leert ze spelenderwijs van alles over dit onderwerp. Mijn vriend heeft een wetenschappelijke achtergrond en neemt graag de tijd om uitgebreid antwoord te geven op technische vragen van de kinderen.
- Daarnaast vind ik het sociale aspect van onderwijs en het leren met en van elkaar in groepsverband belangrijk. Ik wil graag dat mijn kinderen de interesses die zich daarvoor lenen verder kunnen blijven onderzoeken en uitdiepen in kleine groepen. Mijn kinderen hebben vrijwel wekelijks, onder schooltijd, les van een expert op gebied van bushcraften (vuur maken, shelter bouwen, eetbare planten, vogelkennis etc) in het bos. De afgelopen twee jaar heb ik wekelijks een middag georganiseerd waarbij we met verschillende gezinnen samen leren over kunst en zelf creatief met verschillende materialen aan de slag gaan.
- De eis om het onderwijs door één ouder te laten verzorgen draagt in mijn ogen niet bij aan de kwaliteit van thuisonderwijs. Ik zou het betreuren als ik niet meer uit alle mogelijkheden kan putten om op de interesses van mijn kinderen in te spelen. Ik verwacht dat het onderwijs voor mijn kinderen veel minder rijk zal zijn als dit niet meer aangevuld kan worden door vrienden, familie en andere experts.

- Thuisonderwijs hoeft niet thuis plaats te vinden

- Mijn woonkamer ligt vol met leer- en speelmaterialen voor de kinderen. Toch is mijn huis niet de enige plek waar mijn kinderen leren. Werkboeken met schrijfoefeningen of een boek over dinosauriërs worden bijvoorbeeld meegenomen in de trein op weg naar een museum.
- Onderwijs vind niet alleen tijdens schooltijden plaats. Mijn kinderen leren de hele dag door, en stellen regelmatig vragen over wat ze zien en ervaren. Zo zijn er veel leermomenten op weg naar het station, op het station in het park, etc. Ik maak graag gebruik van andere inspirerende plekken en de mogelijkheden die deze bieden om structureel delen van het onderwijs plaats te laten vinden. Denk onder andere aan een Atelier, het bos, de dierentuin, musea en de bibliotheek.
- De eis dat thuisonderwijs hoofdzakelijk op één locatie plaats moet vinden, logischerwijs thuis, past niet bij de wens om kinderen te laten leren door directe ervaringen. De kinderen leren tijdens diverse uitstapjes naar musea, ze zijn uren in het bos te vinden, ze doen mee aan creatieve workshops buitenshuis en ze leren op elk moment van de dag, waar ze zich dan ook bevinden. Wanneer al deze mogelijkheden wegvallen komt dit de kwaliteit van het onderwijs niet ten goede.

- Thuisonderwijs is lang niet altijd evenwichtig verdeeld over het jaar

- Hoewel de kinderen het hele jaar door leren, worden niet alle onderwerpen elke week behandeld. Door in te spelen op de interesse van de kinderen en leerstof aan te bieden op het moment dat ze daar aan toe zijn komen uiteindelijk alle onderwerpen aan bod. Het

gebeurt dat er een half jaar niet gewerkt wordt aan leren schrijven om vervolgens 2 maanden intensief te schrijven. Het ene moment gaat rekenen moeizaam en doen we het even rustig aan, het volgende moment kunnen mijn kinderen er geen genoeg van krijgen en vliegen we door de stof heen. Onderwerpen die betrekking hebben tot de zaakvakken (wereldoriëntatie) behandelen we wanneer daar interesse voor is. Binnen thuisonderwijs leren mijn kinderen niet elke week een klein beetje van elk onderwerp. Één of enkele onderwerpen worden intensief uitdiept en daarna stappen ze over naar een volgend onderwerp.

- Als ik door de nieuwe wetgeving verplicht wordt om de lesstof evenredig over het jaar en zelfs over 8 jaar te verdelen ben ik bang dat het plezier dat mijn kinderen hebben in leren veel minder groot wordt. Wanneer mijn kinderen moeten leren wat op dat moment op het programma staat zullen ze veel minder gemotiveerd zijn. Ik wil ze graag de lesstof kunnen blijven aanbieden waar ze op dat moment in geïnteresseerd zijn en in hun ontwikkeling aan toe zijn.

- Thuisonderwijs hoeft niet gemonitord te worden in een leerlingvolgsysteem (LVS) en toetsen

- Ik heb geen klas vol kinderen waarbij ik van elk kind moet bijhouden wat zijn of haar vorderingen zijn om het overzicht niet te verliezen. Ik organiseer het onderwijs voor 2 kinderen en ben prima in staat om door het jaar heen in de gaten te houden hoe ze er voor staan. Ik maak elk jaar een actueel onderwijsplan waarin ik uitwerk wat het huidig niveau van de kinderen is, wat de onderwijs doelen voor komend jaar zijn en hoe ik die doelen wil bereiken.
- Terwijl ik mijn kinderen les geef, merk ik direct of ze de stof beheersen. Ik zie welke fouten ze maken tijdens het rekenen omdat ik er naast zit terwijl ze de sommen maken. Ik merk het wanneer ze iets (nog) niet begrijpen omdat ik interactief les geef aan twee kinderen. Ik ga pas door met een volgende stap als het kwartje gevallen is. Ik hoef dus geen toetsen af te leggen om te controleren of ze de stof begrepen en onthouden hebben. Ik controleer of ze de rekenvaardigheden echt beheersen door de geleerde sommen op een later moment een keer te herhalen, bijvoorbeeld tijdens een rekenspelletje. Onderwerpen die vallen onder wereldoriëntatie toets ik door vanaf de zijlijn mee te luisteren wanneer de kinderen enthousiast aan opa een oma vertellen wat ze geleerd hebben. Ze vertellen over Anne Frank, de Watersnoodramp of hoe een roodborstje insecten vangt. Een les over de werking van het verteringsstelsel komt terug in een tekening van een eenhoorn die gras eet, inclusief maaginhoud en uitwerpselen. Als een onderwerp niet vanzelf gereflecteerd wordt stel ik gericht een paar vragen over een geleerd onderwerp of een boek wat we net gelezen hebben.
- Ik verwacht dat de verplichting om een leerling volg systeem bij te houden een extra administratieve taak oplevert. De tijd die ik hieraan kwijt ben gaat ten koste van de onderwijstijd aan de kinderen en levert mij geen extra informatie op. Ik zie het nut van voorgeschreven toetsen niet in en ben van mening dat de verplichting om te toetsen een druk op levert om lesstof op een bepaald moment aan te bieden en op een andere manier te leren dan we gewend zijn en graag doen. Er zijn manieren om de voortgang van kinderen bij te houden die beter passen bij thuisonderwijs.

- Thuisonderwijs hoeft niet in het Nederlands plaats te vinden

- Natuurlijk vind ik het belangrijk dat mijn kinderen goed Nederlands leren spreken. Nederlands is mijn moedertaal en door met de kinderen in het Nederlands te communiceren leren ze de subtiele nuances van een taal het beste. Dit betekent niet dat we geen gebruik maken van anderstalige informatiebronnen. Ik vul het onderwijs graag aan met Engelse boeken en materialen, ook als het primaire doel van de les niet is om Engels te leren. We vullen nu bijvoorbeeld het Rekenonderwijs aan met Engelstalige boeken over wiskunde en ik zou in de toekomst graag een Engelstalige wiskunde methode gaan gebruiken.
- De eis om in het Nederlands les te geven beperkt ons tot het gebruik van Nederlandstalige leermiddelen. Ik wil graag gebruik kunnen blijven maken van Nederlandse en Engelse

materialen. Als de kinderen meerdere talen leren wil ook materialen in die taal kunnen gebruiken voor andere vakken dan taalonderwijs.

- Thuisonderwijs kan ook zonder methodes en leermiddelen

- Doordat ik uit ga van de de interesse en de ontwikkeling van mijn kinderen en een passende manier zoek om daar op in te spelen, gebruik ik lang niet altijd methodes. Ik gebruik regelmatig niet voor de hand liggende leermiddelen om iets uit te leggen. We gebruiken bijvoorbeeld levende boeken voor geschiedenis met fictieve verhalen die zich afspelen in een bepaald tijdvak. We gaan naar het bos om te leren over de natuur, we kijken filmpjes van klokhuis over het ontstaan van de aarde etc.
- Hoewel ik voor mijn oudste dochter op dit moment een methode gebruik voor rekenen, wil ik graag de mogelijkheid hebben om hier van af te stappen als een andere aanpak nu en in de toekomst beter werkt. Daarnaast wil ik niet beperkt worden door de verplichting om methodes en leermiddelen te gebruiken in mijn keuze hoe ik onderwerpen met de kinderen behandel. Deze regel gaat ten koste van het rijke aanbod aan leermogelijkheden die thuisonderwijs nu biedt. Thuisonderwijs mogelijk voor alle kinderen in Nederland
- Ik ben begonnen met thuisonderwijs omdat er voor mijn kinderen geen school in mijn woonomgeving te vinden was met een denominatie die past bij mij levens- en geloofsovertuiging. De afgelopen jaren waarin ik het thuisonderwijs voor mijn kinderen georganiseerd heb, heb ik de rijke mogelijkheden en nuances van thuisonderwijs leren kennen. Mijn kinderen ontwikkelen zich tot prettige, sociale en leergierige mensen. Ik ben er van overtuigd dat er meer kinderen zijn voor wie thuisonderwijs goed past.
- Ik zou graag willen dat thuisonderwijs ook toegankelijk wordt na schoolgang en voor mensen zonder geloofsbezwaar.

- Thuisonderwijs mag ook als er een OTS is

- De regel dat een onder toezicht stelling (OTS) automatisch leidt tot een verbod om thuisonderwijs te geven. Mijn eerste reactie komt waarschijnlijk overeen met die van veel mensen. Natuurlijk moeten kinderen die mishandeld worden geen thuisonderwijs krijgen. Voor die kinderen die geen veilige thuissituatie hebben kan school een belangrijke veilige basis vormen. Maar een OTS is niet voor altijd. Het is een tijdelijke maatregel die opgelegd wordt omdat er problemen zijn. Met behulp van een voogd werkt een gezin aan het oplossen van die problemen. De OTS loopt automatisch af en wordt alleen verlengd als de problemen nog steeds bestaan. Wanneer de OTS afloopt betekent dit dat de oorspronkelijke problemen opgelost zijn. En verdient niet iedereen een tweede kans?
- Ook is het helemaal niet zo dat een OTS altijd betekent dat de kinderen mishandeld worden. Een OTS wordt ook afgegeven wanneer ouders samen niet tot overeenstemming kunnen komen en dit schadelijk geacht wordt voor de kinderen. Bijvoorbeeld na een scheiding. Ik ben niet meer samen met de vader van kinderen. Tijdens de heftige periode vlak na de scheiding wilde hij dat de kinderen niet langer thuisonderwijs zouden krijgen en naar school zouden gaan. Mijn wens was dat we door zouden blijven gaan met thuisonderwijzer van onze kinderen. Er is een OTS uitgesproken en met hulp en begeleiding van de ons toegewezen voogd zijn we er samen uitgekomen. De OTS is niet verlengd, de kinderen krijgen nog steeds thuisonderwijs en de vader van de kinderen is blij met hun ontwikkeling en het feit dat ze thuisonderwijs krijgen.
- De regel dat een OTS leidt tot een verbod op thuisonderwijs geeft onbedoeld ouders een extra middel in handen om hun zin door te drijven. Vind één van de ouders dat de kinderen naar school moeten? Dan kunnen ze simpelweg net zo lang stennis schoppen tot er een OTS uitgesproken wordt. Het is onwenselijk dat een middel om problemen op te lossen (een OTS) automatisch leidt tot het uitsluiten van één van de mogelijke uitkomsten (Thuisonderwijs).
- Daarnaast gaat een OTS vaak helemaal niet over het onderwijs van de kinderen. Als er om welke reden dan ook een OTS uitgesproken wordt over een gezin dat thuisonderwijs geeft, betekent dat niet automatisch dat de kinderen slecht thuisonderwijs krijgen.

- Wanneer een OTS uitgesproken is, kan de toezien oog nu ook al eisen dat een kind op een school ingeschreven wordt. Echter heeft de voogd nu wel de mogelijkheid om in de specifieke situatie van het gezin waarin hij/zij werkt, af te wegen of het geven van thuisonderwijs een bedreiging is voor de ontwikkeling van deze kinderen.
- Ik verwacht dat de regel dat een OTS automatisch leid tot een onmogelijkheid om thuisonderwijs te geven de gezinshulpverlening en de rol van de kindbescherming en veilig thuis onnodig complex maakt. Ik wil graag dat thuisonderwijs een recht is dat niet automatisch verboden wordt bij het opleggen van een OTS.

Conclusie

Ik heb er geen bezwaar tegen dat er een vorm van toezicht op thuisonderwijs komt. Wel vind ik het huidige wetsvoorstel niet passend bij- en ernstig beperkend in de mogelijkheden die thuisonderwijs nu biedt. Thuisonderwijs is niet te vergelijken met schoolonderwijs en is zeker geen schoolonderwijs dat thuis plaats vindt.

- De verplichting om thuisonderwijs door één ouder te laten verzorgen blokkeert de mogelijkheden om door inzet van derden het onderwijs optimaal in te richten.
- De verplichting dat thuisonderwijs op één locatie dient plaats te vinden zou leiden tot een enorme verarming in het geboden onderwijs.
- De verplichting om onderwijs in elk vakgebied uniform over het schooljaar en de schoolperiode te verdelen maakt het onmogelijk om onderwerpen aan te bieden op het moment dat het kind daar ontvankelijk voor is.
- In 1 op 1 onderwijs zijn er andere betere manieren om de ontwikkeling en vorderingen van een kind vast te leggen dan de door het wetsvoorstel verplichte LVS en toetsen. Dit wet zou leiden tot slechter bijhouden van de ontwikkeling van het kind.
- Er zijn veel kwalitatief goede onderwijsmaterialen te vinden in andere talen dan het Nederlands, het zou daarom toegestaan moeten zijn om een gedeelte van het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands plaats te laten vinden.
- De verplichting om methodes voor Nederlands, rekenen en wiskunde te gebruiken en leermiddelen toe te passen voor de andere vakken doet geen recht aan het unieke karakter van thuisonderwijs. Er is geen methode nodig om goed te leren rekenen of schrijven.
- Thuisonderwijs kan beter zijn dan schoolonderwijs en zou daarom open moeten staan voor alle ouders en kinderen, ook na schoolgang en ook zonder richtingsbezwaar.
- Een OTS moet niet automatisch en onvermijdelijk verzwaard worden met een verbod tot thuisonderwijs. De toezien voogd heeft al de mogelijkheid om te eisen dat een kind naar school gaat en kan veel beter overwogen oordelen of dit wenselijk is in een specifieke situatie.

We willen allemaal dat onze kinderen goed terecht komen. Als ouder met richtingsbezwaar bied de huidige wetgeving mij een unieke mogelijkheid om zelf het onderwijs aan mijn kinderen in te richten. Ik hoop van harte dat er een nieuwe wet komt die niet alleen probeert om misstanden te voorkomen maar juist ook om ruimte te maken voor de bijzondere kwaliteiten van thuisonderwijs. Op die manier zou de wet een opening kunnen bieden om thuisonderwijs te geven voor ouders zonder richtingsbezwaar.